

Speltid: 29 min

Från: 7-11 år

Ämne: Samhällskunskap, värdegrund

Produktionsland:

Sverige, 2017

Svensk version:

©Cinebox, 2018

Ansvarig utgivare:

Ann Nordström

Filmmr: EDU0036

**För ytterligare
källinformation:**

Kontakta Cinebox
08-445 25 50

Brottsligt

Serien "Brottsligt" består av åtta delar som handlar om olika typer av brott. Programledare är Sofia Rågenklint och polisen Alexandra Goncalves, som i barnens eget program om brottslighet informerar om polisarbete och lagar.

Dessutom medverkar barn och före detta brottslingar i serien.

Nova berättar hur det var när hon blev mobbad i skolan. Vi får också träffa Marianne som själv mobbade andra när hon gick i skolan. Är det ett brott att mobba någon? Vad ska man göra för att stoppa mobbning? Programledaren Sofia får följa med till en brottsplats och se vad polisen gör för att samla bevis. Vi får också se när polisen hälsar på i en skola. Vilka uppgifter har polisen?

Mobbning

När Nova börjar trean flyttar hennes familj så Nova får börja i en helt ny skola. Nästan på en gång börjar ett gäng killar ge sig på henne. De retar henne och säger fula ord, slår och sparkar henne. De säger saker som Varför finns du? Varför kan du inte bara dö? Varför går du här? Du är inte välkommen här. För Nova blir det jättejobbigt att gå till skolan, hon känner sig inte glad och känner sig aldrig fri, ändå fortsätter hon att gå till skolan nästan varje dag. En dag när Nova ska gå ut för att ha rast möter hon mobbarna. De kastar en isboll i ansiktet på henne och sparkar ner henne på marken samtidigt som de skrattar. Nova blir jätteledsen och springer hem till sin pappa och berättar vad som hänt. Pappa följer med till skolan och pratar med rektorn. Trots att Novas mamma och pappa tyckte att det var mycket allvarlig mobbning och pratade med rektorn och mobbarnas föräldrar så blev det inte bättre. En dag i matsalen när Nova tagit sin mat och står och spanar efter en sittplats kommer en kille bakifrån och drar ner hennes byxor inför alla i matsalen. Jättemånga börjar skratta åt Nova. Hon drar upp byxorna och springer hem.

Nova mobbas i 1,5 år tills hon byter skola. På hennes nya skola mår hon bra och har flera nya kompisar. Skolinspektionen, som ska se till att alla barn bli behandlade rätt i skolan, har tvingat kommunen att betala böter eftersom de inte hjälpte Nova. De vuxna på skolan gjorde inte tillräckligt. Men alla vuxna på en skola som misstänker att något sådant händer måste alltid anmäla brottet. Utsattes Nova för brott?

Mobbning är när en eller fler retar eller slår någon under en längre tid.

Mobbningen kan vara flera olika brott så som misshandel, hot eller ofredande. Ofredande kan vara att man följer efter någon, spottar eller knuffas utan att det gör ont. I detta fall la polisen ner utredningen. Detta för att killarna var under 15 år. Polisen skickade istället informationen till Socialtjänsten som tillsammans med familjerna ska hjälpa killarna att sluta begå brott. Polisen har många olika uppgifter. De ska inte bara jaga bovar utan också hjälpa och skydda människor. För att visa att de inte

är farliga brukar de besöka olika skolor och prata med eleverna. De har också i uppgift att ta reda på vad som hänt när någon gjort ett brott. När de ska samla bevis är det ofta på en brottsplats. Där sker en teknisk undersökning. Det är bara polisen som får gå in på platsen och de måste ha skyddsutrustning på sig. De letar då efter biologiska spår som blod, saliv eller hår. De kan också pensla fram fingeravtryck. All information skickas till ett laboratorium i Linköping för analys.

FAKTARUTA

Skolan har ansvar för att ingen elev blir mobbad.

Elever har precis som vuxna i arbetslivet rätt till en trygg och säker arbetsmiljö. Skolelever räknas som arbetstagare och skolledningen som arbetsgivare. Arbetsmiljölagen och skollagen gäller i skolan och mer information om det finns på [Arbetsmiljöverket](#) (AFS 1993:17) respektive [Skolverket](#).

En viktig princip i en demokrati är att den som är anklagad för ett brott ska ses som oskyldig tills motsatsen är bevisad. Denna regel går att läsa i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Polis, åklagare och domstol ska alltså arbeta utifrån denna princip.

Det är polisen som sköter arbetet med att hitta och säkra bevis. Det kan handla om biologiska spår, så som blod eller saliv, eller fingeravtryck och skoavtryck.

Åklagaren bedömer om bevisen är tillräckliga för att väcka åtal och domstolen avgör slutligen om bevisen intygar att personen är skyldig.

Polisen ägnar sig inte enbart åt att utreda de brott som har begåtts i samhället utan de har också i uppdrag att hjälpa människor och förebygga brott. Det kan handla om att skapa goda relationer till närsamhället genom exempelvis skolbesök.

I skolan är det tyvärr vanligt att brott begås och detta i samband med mobbning. Mobbning innebär att någon retar en person eller kränker, slår eller hotar denna flera gånger. Enligt Skolverkets statistik känner sig 10 procent av flickorna i årskurs 4-6 mobbade en gång per månad eller mer. Bland pojkarna är det 8 procent som svarar att de känner sig mobbade minst en gång i månaden. På högstadiet sjunker siffran till tre procent för både pojkar och flickor. Vid mobbning riskeras en rad brott att utföras, exempelvis misshandel, kränkning, ofredande eller hot. Det gäller också om mobbningen utförs på nätet, exempelvis spridande av bilder eller nedsättande kommentarer i sociala medier.

Nyckelord

Brott, lagstiftning, lagar, polis, domstol, straff, påföljd, häkte, fängelse, kriminalitet, rättssystem, civilkurage, misshandel, ofredande, kränkning, rätt och fel, bevis, mänskliga rättigheter

Förslag på ordlista att jobba med före filmen

Mobbning, brottsplats, bevis, böter, hot, ofredande, socialtjänst, utsatt, trakasserier, utredning, självkänsla

Frågor till filmen

1. Vad hände Nova när hon började trean? Blev Nova utsatt för något brottsligt?
2. Vad är mobbning?
3. Vad är hot, ofredande och misshandel?
4. Är mobbning ett brott?
5. Vad händer om en person begår brott som är under 18 år?
6. Varför mobbade Marianne andra barn i skolan?

7. Har du deltagit i mobbning någon gång?
8. Varför mobbar en del personer andra tror du?
9. Vad kan den som blir mobbad göra?
10. Hur är man en bra kompis?
11. Vad gör polisen när de kommer till en brottsplats?

Diskussionsfrågor

1. Vad kan du göra om du ser att någon blir mobbad på skolan?
2. När Nova var i matsalen drog någon ner hennes byxor inför alla som skrattade åt henne. Vad hade du gjort om du satt i matsalen och såg detta?
3. Om du var rektor över en skola, vad hade du gjort för att eleverna inte ska mobbas?
4. Nova säger att lärare inte ser vad som händer i skolan, vad tycker ni? Är lärarna bra på att se mobbning?
5. Kan man själv råka illa ut om man hjälper någon som är mobbad? Hur kan man göra om man vill hjälpa till?

Förslag på arbete till filmen

- Låt eleverna skriva ett brev till Nova och/eller ett till Marianne där de berättar vad de tänker att de själva hade gjort om de varit med om samma sak.
- Låt eleverna beskriva sin drömskola, de får också gärna fundera på hur lärarnas drömskola ser ut och om det är någon skillnad mellan lärarnas och elevernas syn på en perfekt skola.

Fördjupning

Prata i klassen om hur det är viktigt att vara för att alla ska trivas (exempelvis lyssna på varandra, visa hänsyn, respektera varandra) Prata om hur de olika förmågorna syns, hörs och känns. Låt eleverna visa hur det kan se ut i olika situationer och låt dem sedan träna på en eller flera förmågor i en vecka. De kan observera varandra för att se om de uppvisar någon eller några av färdigheterna.

Här kan du hämta mer information

so-rummet.se En sajt med samlad information om bland annat lag och rätt.

bra.se Brottsförebyggande rådet – statistik och lättillgänglig information samt undervisningsmaterial till skola.

polisen.se Polisens hemsida med information och statistik.

kriminalvarden.se Kriminalvårdens hemsida, både information och statistik.

brottsoffermyndigheten.se Brottsoffermyndighetens hemsida med undervisningsmaterial till skola även statistik och information.

internetjuridik.com Ordlista och information om Sveriges lagar.

lagrummet.se En sida med information om lagar, hur en lag blir till och rättspraxis.

notisum.se Här finns bland annat Sveriges lagar.

riksdagen.se/sv Riksdagens hemsida där det finns en beskrivning av från förslag till lag.

ne.se - Nationalencyklopedin.

duckduckgo.com En sökmotor som inte spårar dig.

factlab.com/#lo=1 Dagens nyheters skolsajt.

filmochskola.se/Om-oss/Hjalp1/cinebox Cinebox sida på Film och Skola.

friends.se Friends som arbetar för att stoppa mobbning och diskriminering.

sv.wikipedia.org/wiki/Mobbning Wikipedias sida om mobbning

umo.se/vald-och-krankningar/mobbning UMO, en sida för ungdomar och unga vuxna.

beo.skolinspektionen.se BEO (barn- och elevombudet) arbetar mot kränkningar och mobbning.

Filmtips

Barnkonventionen - Jasons rätt att inte bli mobbad
filmochskola.se/Filmer/B/Barnkonventionen/barnkonventionen---jasons-ratt-att-inte-bli-mobbad/

Face to Face
filmochskola.se/Filmer/F/face-to-face/

Det här är vår värld
filmochskola.se/Filmer/D/det-har-ar-var-varld/

Programmen stämmer väl mot läroplanernas syfte, mål och centrala innehåll i LGR11

SAMHÄLLSKUNSKAP ur ämnets syfte

- Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor och samhällsstrukturer. I en sådan helhetssyn är sociala, ekonomiska, miljömässiga, rättsliga, mediala och politiska aspekter centrala.
- Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att se samhällsfrågor ur olika perspektiv.
- Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar.

2.1 Normer och värden

Skolans mål är att varje elev

- respekterar andra människors egenvärde,
- tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor.

Riktlinjer: Alla som arbetar i skolan ska

- aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper.

Åk 1-3 , Centralt innehåll i SO

Att leva tillsammans

- Livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel gott och ont, rätt och orätt, kamratskap, könsroller, jämställdhet och relationer.
- Normer och regler i elevens livsmiljö, till exempel i skolan och i sportsammanhang.

Att leva i närområdet

- Centrala samhällsfunktioner, till exempel sjukvård, räddningstjänst och skola.
- Yrken och verksamheter i närområdet.

Åk 4-6, Centralt innehåll i samhällskunskap

Rättigheter och rättsskipning

- Samhällets behov av lagstiftning, några olika lagar och påföljder samt kriminalitet och dess konsekvenser för individen, familjen och samhället.